

TÜRKİYE'DE HAYAT DIŞI VE HAYAT\EMEKLİLİK SİGORTA SEKTÖRÜNÜN FİNANSAL PERFORMANS ANALİZ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yılmaz AKYÜZ*

Zübeyde KAYA**

ÖZET

Sigorta riskten korunmayı sağlayan araçlardan biridir. Sigorta Sektörünün bireyler, şirketler ve kurumların karşılaştıkları farklı riskler etkili bir şekilde yönetilmesini sağlaması gibi birtakım önemli işlevleri bulunmaktadır. Sigorta Sektörü, ülke kalkınmasına doğrudan destek sağlayan önemli bir finans sektörüdür.

Bu çalışmanın amacı Türkiye'de hayat dışı sigorta şirketlerinin ve hayat\emeklilik şirketlerinin sektörel bazda 2007-2011 yıllarındaki finansal performansını çok kriterli karar verme yöntemi olan TOPSIS (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solutions) yöntemiyle değerlendirmektir. Analizde sektöre ait 10 adet finansal performans oranı ile bu kriterlere eşit ağırlıklar verilerek performans puanları elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda hayat dışı sigorta sektörün en başarılı yılı 2007, en başarısız yıl ise 2008 yılı olduğu ortaya çıkmış olup, hayat\emeklilik şirketlerinin en başarılı yılı ise 2007 iken, en başarısız yılın 2009 yılı olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelime : Sigorta, Sigorta Sektörü, Performans Değerlendirme, TOPSIS Yöntemi. Aktüerya

Jel Kodu: G22

---

*Uşak Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Öğretim Üyesi

**Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı

**FINANCIAL PERFORMANCE ANALYSIS AND EVALUATION OF LIFE /
RETIREMENT INSURANCE AND NON-LIFE INSURANCE SECTORS IN
TURKEY
ABSTRACT**

Insurance is a contract by which insurer guarantees to pay a certain amount of compensation to an individual or his/her inheritors- on condition that a certain amount of premium is paid - when a risk really occurs that is likely to cause certain financially measurable damage to the benefits of that individual or when certain events occur in individual's life due to his/her old age or his/her death. As the above definition states, it is necessary to establish a system to provide financial assurance for individuals in case of the occurrence of unforeseen situations that are likely to give harm to the lives, properties or benefits of these individuals or third parties – only when there is a responsibility for these parties. The sector in charge of this financial assurance is “insurance sector”. Thanks to comprehensive insurance systems, the individuals who encounter similar dangers or risks have the chance to cope with these dangers and risks collaboratively as well. In insurance sector, “risk” refers to the danger that becomes a threat for financially measurable benefits of individuals. The strong or weak possibility of the risks is the most significant factor used while making insurance premium calculations. Risks are evaluated by assigning them a value ranging between 0 % and 100 %. Neither 0 % nor 100 % risks are insured by insurance agencies. Insurance premium calculation principles are determined on the basis of the assumption that risks will have the " risk value" between "0" and "100".

Insurance is one of the instruments that protect us against certain risks. In addition, the sector has important functions such as providing effective risk management for the various risks encountered by individuals, companies and institutions. According to the related literature, insurance types are categorized into two main groups: namely life and non-life insurance. Non-life insurance mainly covers material damages and losses. The categories under this main group are “fire”, “accident”, “shipping” and “engineering” insurances. Life insurance is based on the idea that an individual would like to save money for their beloved ones after his/her death or to guarantee a better life standards during his/her old ages.

Insurance sector is a growing sector with its strong financial structure. The sector attracts the attention of not only local investors but also foreign ones as well. Therefore, the interest in the sector is increasing and the market is becoming more and more competitive. In addition, the sector is a significant financial sector that considerably contributes to the development of countries. Since insurance sector provides long-term financial source for the financial system, it can be said that there is a linear relationship between the development of the sector and economic development. 2008 economic crisis negatively affected insurance sector like other sectors as well due to its enormous global effect. As a result, the premium production in 2008 and 2009 was very low compared to other years. As for Turkey, it is observed that non-life insurance premium production increase has been lower than the inflation rate for the last two years and sector premium production has considerably shrunk accordingly.

As for the share of foreign investment in the funds in 2007, the percentage was higher for life / retirement insurance companies than non-life ones. When the figures from

the following years are examined, it is seen that this situation is similar except for the year 2009. In general, the share of foreign investment in the funds has been increasing year by year. Accordingly, the share of foreign investment in the sector was 67% as of 2011, when a total of 59 insurance, reinsurance and retirement companies were actively operating in the sector. The distribution of these companies according to subsectors are as follows: 35 non-life insurance, 14 life / retirement insurance, 9 life insurance and 1 reinsurance. While the total assets of financial sector of insurance sector was 776,0 in 2007, this figure increased to 1,512,2 in 2011 with an increase of 100%. The insurance sector accounts for 3% of overall financial sector according to recent figures.

The aim of the current study is to evaluate the performance of non-life insurance companies and life/retirement insurance companies at sector level between 2007 and 2011 by using TOPSIS (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solutions) method, a multi-criteria decision analysis method with a six-step application model. In the first step, decision matrix is created and, in the second, a standard decision matrix. The third step is about forming a weighted decision matrix, and the fourth consists of the best and the worst solutions determined. The calculations of discriminations are made in step five. In the last step, the relative similarity to ideal solution is calculated. For the purposes of analysis, a total of 10 sector-specific financial performance ratios were used in the study: namely, premium to equity ratio; equity to total assets ratio; equity to technical reserves ratio; premium creditors to equity ratio; capital adequacy ratio; technical reserve ratio; current ratio; liquidity ratio; and return on equity and return on assets ratios. Finally, performance points are calculated by assigning equal weights to each criterion.

In the current study, first of all, a detailed literature and the related studies in the literature are presented. Later, the recent data regarding the insurance sector both in Turkey and the world are provided. The second part focuses on the aim of the study and the research methods as well as the financial ratios used in the study. In the third part, the findings are presented together with the results and the conclusion sections.

The findings of the study revealed that the most profitable fiscal year for non-life insurance sector was 2007 and the least successful one 2008. Similarly, the most profitable year for life/retirement insurance companies was found to be 2007 and the most unsuccessful one 2009. As the data shows, the most profitable years are the same for both sectors; however, the most unsuccessful years differ. At year level, the order with regards to being most profitable to the less for non-life insurance sector is as follows: 2007, 2009, 2010 and 2011 respectively. The most unsuccessful year was 2008. As for life/retirement insurance companies the order is as follows with regards to profitability: 2007, 2008, 2011 and 2010 respectively – 2007 being the most profitable year. The least successful year was 2009. It is possible to say that global economic crisis in 2008 affected the sector negatively.

In conclusion, 2008 economic crisis negatively affected insurance sector like other sectors as well. As a result, the premium production in 2008 and 2009 was very low compared to other years. As for Turkey, it is observed that non-life insurance premium production increase has been lower than the inflation rate for the last two years and sector

premium production has shrunk accordingly. It is observed that global economic crisis affected non-life insurance sector more negatively.

Key Words: Insurance, Insurance Sector, Performance Evaluation, TOPSIS Management, Actuary

JEL Code: G22

GİRİŞ

Sigorta Latince kökenli bir sözcük olup, tam Türkçe karşılığına bakıldığında emniyet ve güven anlamını ifade etmektedir. Bu anlama bakıldığında, ileride ortaya çıkabilecek her türlü tehlikelerin insanın kendi canına, malına, çıkarlarına veya sorumlu olduğu durumlarda üçüncü kişilere zarar verebilecek durumlar karşısında önceden güven sağlanabilmesi bakımından bir sisteme ihtiyaç söz konusudur. Günümüzde bu sisteme verilen ad sigorta veya sigortacılıktır. Sigorta sayesinde aynı tehlikelere maruz kalan kişiler, bu sayede tehlikelere de birlikte müdahale etme imkanına kavuşmaktadırlar (Kuşçu ve Afşin Revanoğlu, 2011: 138).

Sigortacılık sektörü, ülkemizde güçlü mali yapısı ile her geçen yıl büyümektedir. Sigorta sektörü yerli sermayenin yanı sıra yabancı yatırımcıların dikkati çekmektedir bundan dolayı sektöre olan ilgi artmakta ve pazarda rekabet her geçen yıl daha da artmaktadır (<http://www.istekobi.com.tr/sektorler/sigortacilik-sektoru-s20/sektore-bakis/sigortacilik-sektoru-b20.aspx>).

Sigorta çeşitleri hayat ve hayat dışı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Hayat dışı sigorta, maddi hasarların ve kayıpların sigorta teminatı altına alınmasıdır. Hayat dışı sigortaları yangın sigortaları, kaza sigortası, taşımacılık sigortası, mühendislik sigortası şeklinde sınıflandırmakta mümkündür (<http://www.sigortam.net/sigorta-cesitleri>). Hayat sigortasında, yaşlılığı güvence altına alma durumu söz konusu olup kişinin arkada kalan yakınlarına hayatlarını sürdürebilmelerine yardımcı olabilecek tasarruf yapma düşüncesi bulunmaktadır (<http://www.ekodialog.com/Sigortacilik/hayat-sigortasi-nedir.html>).

LİTERATÜR

TOPSİS yöntemi ile yapılan bazı çalışmalar şunlardır;

Wu ve Olson (2006) Yapılan bu çalışmada Kanada bankalarının finansal performansı 12 adet finansal oran kullanılarak TOPSİS yöntemine göre değerlendirilmiştir. Sonuçlar veri madenciliği yöntemiyle karşılaştırılması yapılmıştır.

Sezer ve Saatçioğlu (2008) Bu çalışmada İzmir'de faaliyet gösteren nakliye müteahhitleri ile birtakım görüşmeler yapılarak gemi operatörü seçiminde daha hızlı ve sağlıklı karar verebilmek için bazı kriterler ortaya konulmuştur. Bu kriterler yardımıyla da AHP, ELECTRE ve TOPSİS yöntemleri uygulanarak en doğru karar seçimi yapılmıştır.

Demireli (2010) Yaptığı bu çalışmada 2001-2007 yıllarında Türkiye'de hizmet veren kamu bankalarının finansal performansları 10 adet finansal oran kullanılarak TOPSİS yöntemine göre değerlendirilmiştir.

Dumanoğlu (2010) Çalışmada 2004-2009 yılları IMKB'ye kayıtlı, 15 çimento şirketinin finansal performansları bilanço ve gelir tablosu verileri yardımıyla 8 adet finansal oran kullanılarak TOPSİS yöntemine göre değerlendirilmesi yapılmıştır.

Erdoğan (2010) Çalışmada 2007-2010 yılları GSYİH, ihracat ve turizm verilerinden yararlanılarak TOPSİS yöntemiyle yıllar bazında ekonomik performansları değerlendirilmiştir.

Özer, Öztürk ve Kaya (2010) Çalışmada IMKB' de kayıtlı olan gıda ve içecek sektöründeki işletmelerin 2007-2008 yıllarında VZA (Veri Zarflama Analizi), Kümeleme ve TOPSİS yöntemi uygulanarak etkin olup olmadıklarına karar verilmiştir.

Akyüz, Bozdoğan ve Hantekin (2011) Yapılan bu çalışmada 1999-2008 yılları IMKB'ye kayıtlı seramik sektöründe faaliyet gösteren bir anonim şirketin gelir tablosu ve bilançolarından yararlanılarak 19 oran kullanılıp, bu şirketin finansal performansı TOPSİS yöntemi uygulanarak yıllar bazında değerlendirilmesi yapılmıştır.

Daı ve Zhang (2011) Yapılan bu çalışmada Zhejiang eyaletinde 2007 ve 2009 verileri ele alınarak 10 adet gösterge ile 11 kentin ekonomik kalkınma, bölgesel eşitsizlik değerlendirilmesi TOPSIS modeline göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Çonkar, Elitaş ve Atar (2011) Bu çalışmada IMKB'ye kayıtlı olan 2007- 2008 Kurumsal Yönetim Endeksinde yer alan büyük ölçekli firmaların finansal performansının TOPSIS yöntemine göre değerlendirilmesi yapılmıştır.

El-Santawy ve Ahmed (2012) Yapılan bu çalışmada 5 adet danışmanlık firmasının performansı dört temel kriter doğrultusunda TOPSIS yöntemine göre yapıp bu danışmanlık firmaları sıralamaya konulmuştur.

Türkmen ve Çağıl (2012) Yapılan çalışmada 2007-2010 yılları IMKB'ye kayıtlı olan ve Bilişim Sektöründe faaliyet gösteren 12 firmanın finansal performansları 8 adet finansal oran kullanılarak TOPSIS yöntemi uygulanarak değerlendirilmeleri yapılmıştır.

1. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE SİGORTACILIK SEKTÖRÜ VERİLERİ

Sigorta Sektörü, ülke kalkınmasına doğrudan destek sağlayan önemli bir finansal sektördür. Sektörü finansal sistem içerisinde uzun vadeli finansal kaynak oluşturma özelliği nedeni ile sektörünün gelişmesi ve ekonomik gelişme arasında doğrusal bir ilişki olduğu söylenebilir. Sigorta sektörü, ülkemizde güçlü mali yapısı ile her geçen yıl büyümektedir. Sigorta sektörü yerli sermayenin yanı sıra yabancı yatırımcıların dikkati çekmektedir bundan dolayı sektöre olan ilgi artmakta ve pazarda rekabet her geçen yıl daha da artmaktadır.

Ülkemizde sigorta sektöründe yer alan şirket sayılarında her yıl artış söz konusudur. 2007 yılı sonu itibariyle Tablo 1'de görüldüğü gibi, 53 sigorta, reasürans ve emeklilik şirketi yer alırken, 2011 yılı sonu itibariyle 35'i hayat dışı sigorta, 14'ü hayat ve emeklilik, 9'u hayat sigorta ve biri reasürans alanında olmak üzere toplam 59 sigorta, reasürans ve emeklilik şirketi faaliyet göstermektedir.

Tablo-1 Sigorta Sektörü Şirket Sayıları

Sigorta Sektörü Şirket Sayıları	2007	2008	2009	2010	2011
Faal Şirket Sayısı	53	54	57	58	59
Hayat Dışı Sigorta Şirketi	29	30	33	34	35
Hayat Sigorta Şirketi	12	11	10	10	9
Emeklilik Şirketi	11	12	13	13	14
Reasürans Şirketi	1	1	1	1	1

Kaynak: 2011 Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporu

Türk sigortacılık sektöründe 2007 yılında hayat dışı branşlarda 9,6 milyar TL, hayat grubunda 1,3 milyar TL toplam 10,9 milyar TL prim üretimi gerçekleşirken, 2011 yılında hayat dışı branşlarda 14,5 milyar TL, hayat grubunda ise 2,7 milyar TL olmak üzere toplam 17,2 milyar TL prim üretimi gerçekleştirilmiş olup yıllar itibariyle artış yaşanmıştır. Sigorta sektörü içerisinde hayat dışı sektörünün payı yüksek olup ortalama %85 hayat dışı, %15'i ise hayat/emeklilikten oluşmaktadır.

Tablo-2 Türkiye Prim Üretimi(Milyar/TL)

Türkiye	200	%	200	%	200	%	201	%	201	%
Prim Üretimi	7		8		9		0		1	
Toplam	10,	10	11,	10	12,	10	14,	10	17,	10
Prim Üretimi	9	0	8	0	4	0	1	0	2	0
Hayat Dışı	9,6	88	10,	86	10,	85	11,	84	14,	84
			2		6		9		5	
Hayat/Emeklilik	1,3	12	1,6	14	1,8	15	2,2	16	2,7	16

Prim	8,2	10	8,9	10	7,9	10	9,2	10	10,	10
Üretimi		0		0		0		0	1	0
(Milyar/\$)										
Hayat Dışı	7,2	88	7,7	86	6,7	85	7,8	84	8,5	84
Hayat/Emeklilik	1,0	12	1,2	14	1,2	15	1,4	16	1,6	16

Kaynak: 2011 Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporu

Dünya sigortacılık sektöründe 2007 yılında hayat dışı branşta 1.685,8 milyar dolar, hayat grubunda 2.441,8 milyar dolar prim üretimi gerçekleşmiş olup, 2011 yılında ise hayat dışı branşlarda 1.969,5 Milyar dolar, hayat grubunda ise 2.627,2 milyar dolar olmak üzere toplam 4.596,7 milyar dolar prim üretimi gerçekleştirilmiştir. 2009 yılı hariç yıllar bazında dünya prim üretiminde artış söz konusudur. 2007 yılında Türkiye'nin dünya prim üretiminde payı %20 iken, 2011 yılında bu oran %22'ye yükselmiştir. Bu durum Tablo-3'te sunulmuştur.

Tablo-3 Dünya Prim Üretimi (Milyar/\$)

Dünya Prim Üretimi	2007	2008	2009	2010	2011
(Milyar/\$)					
Dünya Prim Üretimi	4.127,6	4.269,7	4.066,0	4.335,7	4.596,7
Hayat Dışı	1.685,8	1.779,3	1.723,0	1.819,3	1.969,5
Hayat/Emeklilik	2.441,8	2.490,4	2.332,0	2.516,4	2.627,2
Türkiye Prim Üretimi	8,2	8,9	7,9	9,2	10,1
(Milyar/\$)					
Hayat Dışı	7,2	7,7	6,7	7,8	8,5

	1,0	1,2	1,2	1,4	1,6
Hayat/Emeklilik					
Dünya Prim Üretiminde	0,20	0,21	0,20	0,22	0,22
Türkiye'nin Payı (%)					
Hayat Dışı	0,44	0,44	0,40	0,44	0,44
	0,04	0,05	0,06	0,06	0,06
Hayat/Emeklilik					

Kaynak: 2011 Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporu, Türkiye'ye ilişkin sabit veriler 1998 fiyatları, yabancı para cinsinden veriler ise yıllık ortalama döviz kurları ile hesaplanmıştır.

Finansal sektörün varlık toplamı 2007 yılında 776,0 iken 2011 yılında yaklaşık olarak %100 artış göstererek 1,518,2 olmuştur. Sigorta sektörünün finans sektörü içindeki yerine baktığımızda ortalama yaklaşık % 3 düzeylerinde olduğu görülmektedir. Bu durum Tablo 4'te görülmektedir

Tablo 4. Sigorta Sektörünün Finans Sektörü İçindeki Yeri (Milyar TL)

	2007	2008	2009	2010	2011
Finansal Sektör Varlık	776,0	942,5	1.053,0	1.272,6	1.518,2
Toplamı					
Sigorta Sektörü Varlık	23,4	27,9	33,4	36,8	42,5
Toplamı					
Sigorta Payı (%)	3,01	2,96	3,17	2,89	2,80

Kaynak: 2011 Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporu

Sermaye'de yabancı payında 2007 yılında hayat/emeklilik şirketlerinin payı, hayat dışı şirketlere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Bu pay yıllar itibariyle bakıldığında 2009 yılı hariç hayat/emeklilik şirketlerinin hayat dışı şirketlerden daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Genel itibariyle bakıldığında ise sermayede yabancı payında her yıl artış olduğu, yani sektöre yabancı ilgisinin giderek arttığı görülmektedir. Sektörde yabancı payı 2011 yılı sonu itibari ile % 67'dir. Bu durum Tablo-5'te sunulmuştur.

Tablo-5 Sigorta Sektöründe Yabancı sermaye Payı

Sigorta Sektöründe Yabancı sermaye Payı	2007	2008	2009	2010	2011
Sermayede Yabancı Payı (%)	37,79	51,37	54,98	58,78	67,16
Hayat Dışı Şirketler	37,69	51,20	55,04	58,15	64,49
Hayat/Emeklilik Şirketleri	38,07	51,92	54,76	60,69	72,88

Kaynak: 2011 Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporu

2. UYGULAMA

2.1.Çalışmanın Amacı ve Yöntemi

Çalışmanın amacı, sigorta sektöründe hayat dışı ve hayat/emeklilik branşında faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin yıllar bazında finansal performanslarının değerlendirilmesini yapmaktır. Çalışmada TOPSIS (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solutions) yöntemi kullanılmıştır. TOPSIS yöntemi finansal performans ölçüm modeli olup, çalışmanın sonucunda yıllar bazında sektörün en başarılı yıl sıralaması yapılarak sonuçlar analiz ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

Çalışmada hayat dışı ve hayat/emeklilik şirketlerinin 2007-2011 yılları da dahil olmak üzere, Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporunda hazır olarak hesaplanmış olan 10 adet finansal oranlar kullanılarak yıllar bazında finansal performans değerlemesi çok kriterli karar verme metodu olan TOPSIS Yöntemine göre yapılmıştır ve bu yöntem sayesinde finansal performansın en iyi olduğu ve en kötü olduğu yıl belirlenmiştir.

TOPSIS yöntemi çok özellikli karar verme yöntemlerinden bir tanesidir. Yöntem kullanılarak alternatif seçeneklerin belirli kriterler doğrultusunda ve kriterlerin alabileceği maksimum ve minimum değerler arasında ideal duruma göre karşılaştırılması gerçekleştirilmektedir (Yurdakul ve İç, 2003:11).

2.2. Kullanılan Finansal Oranlar

Yapılan çalışmada 2007-2011 yıllarında Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporunda hayat dışı sigortacılık sektörünün 10 adet finansal oranı kullanılmıştır. Bu oranlar Tablo-6'da verilmiştir.

Tablo-6 Analizde Kullanılan Oranlar

Finansal Oranlar	
O1	Prim / Özsermaye
O2	Özsermaye / Varlık Toplamı
O3	Özsermaye / Teknik Karşılıklar
O4	Prim Alacakları / Özsermaye
O5	Sermaye Yeterliliği Oranı
O6	Teknik Karşılık Oranı
O7	Cari Oran
O8	Likitide Oranı
O9	Özsermaye Karlılığı
O10	Aktif Karlılığı

Kaynak: 2011 ve 2009 Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporu

2007-2011 yılları da dahil olmak üzere 2009 ve 2011 Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporundan hesaplanan analizde kullanılan sektör genelini yansıtan 10 adet finansal oranın değerleri Tablo-7'de gösterilmiştir.

Tablo-7 Hayat Dışı Sigorta Şirketlerinin Analizde Kullanılan Finansal Oranlar

	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10
2007	170,	47,	120,	47,	49,5	73	117,	63,	10,	4,9
2008	41	79	85	99	1		72	14	05	5
2009	185,	41	91,7	50,	52,1	73,2	117,	65,	15,	5,8
2010	1		9	52	8	6	95	51	2	6
2011	136,	47,	112,	37,	50	73,4	153,	71,	3,6	1,6
2012	64	39	9	47		9	18	42		8
2013	217,	35,	46,3	56,	144,	131,	118,	69,	-	-
2014	37	16	2	88	49	11	15	61	1,6	0,7
2015									8	
2016	246,	32,	41,7	60,	128,	125,	116,	65	1,1	0,3
2017	69	12	7	07	94	41	06		8	7

Kaynak: 2011 ve 2009 Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporu

Analizde kullanılan hayat\emeklilik sigorta sektörünün finansal oranları tablo-8'de görüldüğü gibidir;

Tablo-8 Hayat/Emeklilik Şirketlerinin Analizde Kullanılan Finansal Oranları

	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	O9	O10
2007	159	17,	23,	14,	32,1	80	149,	127,	26,	4,3
2008		69	98	29	8		22	17	83	6
2009	149,	19,	26,	12,	31,8	82,1	149,	124,	27,	4,7
2010	57	08	23	34	1	4	91	86	2	2
2011	138,	21,	29,	11,	32,1	78,8	154,	130,	25,	4,6
2012	47	24	85	86	2	1	22	84	14	9
2013	120,	24,	34,	10,	338,	128,	196,	164,	20,	3,0
2014	72	42	99	07	06	72	94	73	15	5
2015	101,	30,	46,	7,1	392,	130,	185,	157,	16,	4,4
2016	1	39	85	6	27	8	16	94	54	1

Kaynak: 2011 ve 2009 Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporu

3.BULGULAR

Çalışmada sigortacılık sektörü hayat dışı sigorta şirketlerinin ve hayat/emeklilik şirketlerinin 2007-2011 yılları da dahil yıllar bazında finansal performansları TOPSİS yöntemi ile değerlendirilmiştir.

Hayat dışı sigorta şirketlerinin ve hayat/emeklilik şirketlerinin finansal performans değerlendirilmesi yapılırken Sigortacılık ve BES Raporunda yer alan sektör ortalaması olan on adet oran uygulanmıştır. Uygulanan yöntem sonucunda hayat dışı sigorta şirketlerinin en başarılı olduğu yıl 2007 yılı olup sırasıyla 2009 ikinci, 2010 üçüncü ve 2011 dördüncü başarılı yıl olarak belirlenmiştir. En başarısız olduğu yıl ise 2008 yılıdır. Tablo-9 da finansal performans başarı sırası görülmektedir.

Tablo-9 Hayat Dışı Sigorta Şirketlerinin Finansal Performans Başarı Sıraları

YILLAR	DEĞER	SONUÇ
2007	0,910849	1
2008	0,235939	5
2009	0,242079	2
2010	0,236999	3
2011	0,236385	4

Hayat/emeklilik şirketlerinin en başarılı olduğu yıl 2007 yılı iken, 2008 yılı ikinci, 2011 yılı üçüncü, 2010 yılı dördüncü yıl olarak belirlenmiştir. En başarısız olduğu yıl ise 2009 yılıdır. Tablo-10 da finansal performans başarı sırası görülmektedir.

Tablo-10 Hayat\Emeklilik Şirketlerinin Yıllarının Finansal Performans Başarı Sıraları

YILLAR	DEĞER	SONUÇ
2007	0,142745	1
2008	0,119807	2
2009	0,094254	5
2010	0,729278	4
2011	0,851979	3

SONUÇ

Sigorta sektörü finansal sistem içerisinde uzun vadeli finansal kaynak oluşturma özelliği nedeni ile sektörünün gelişmesi ve ekonomik gelişme arasında doğrusal bir ilişki olduğu söylenebilir. 2008 ekonomik krizi tüm sektörlerde kendisini hissettirdiği gibi, sigortacılık alanında da olumsuz etkileri görülmüştür. Bunun sonucu olarak dünyada sigorta prim üretimi 2008 ve 2009 yıllarında gerilemiştir. Ülkemizde ise, hayat dışı dallarda prim üretimi artışı son iki yılda da enflasyon oranının altında kalmış ve sektör prim üretimi küçülmüştür.

Sigorta sektörü içerisinde hayat dışı sektörünün payı yüksek olup ortalama %85 hayat dışı, %15'i ise hayat/emeklilikten oluşmaktadır. Sermaye'de yabancı payında 2007 yılında hayat/emeklilik şirketlerinin payı, hayat dışı şirketlere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Bu pay yıllar itibariyle bakıldığında 2009 yılı hariç hayat/emeklilik şirketlerinin hayat dışı şirketlerden daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Genel itibariyle bakıldığında ise sermayede yabancı payında her yıl artış olduğu görülmektedir. Sektörde yabancı payı 2011 yılı sonu itibari ile % 67'dir. 2011 yılı sonu itibariyle 35'i hayat dışı sigorta, 14'ü hayat ve emeklilik, 9'u hayat sigorta ve biri reasürans alanında olmak üzere toplam 59 sigorta, reasürans ve emeklilik şirketi faaliyet göstermektedir. Sigorta sektörünün finans sektörü içindeki yerine baktığımızda ortalama yaklaşık % 3 düzeylerinde olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada Türkiye'de hayat dışı sigorta şirketlerinin ve hayat/emeklilik şirketlerinin sektörel bazda 2007-2011 yıllarındaki finansal performansı çok kriterli karar verme yöntemi olan TOPSIS, sektöre ait 10 adet finansal performans oranı ile bu kriterlere eşit ağırlıklar verilerek performans puanları elde edilerek TOPSIS yöntemi uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda yıllar bazında hayat dışı sektörün en başarılı yıl 2007, sırasıyla 2009 ikinci, 2010 üçüncü ve 2011 dördüncü başarılı yıl olarak belirlenmiştir. En başarısız yıl ise 2008 yılı olduğu ortaya çıkmıştır. Hayat/emeklilik şirketlerinin en başarılı olduğu yıl 2007 yılı iken, 2008 yılı ikinci, 2011 yılı üçüncü, 2010 yılı dördüncü yıl olarak belirlenmiştir. En başarısız olduğu yıl ise 2009 yılıdır. Küresel krizin hayat dışı sigorta sektörünü etkilediğini söylemek mümkündür. Yapılacak yeni çalışmalarda nedenleri sonuçları ile sektör içi alan karşılaştırmaları ve kriz etkileri daha detaylı incelemek mümkündür.

KAYNAKÇA

AKYÜZ Yılmaz, Bozdoğan Tunga ve Hantekin Emin (2011). "TOPSİS Yöntemiyle Finansal Performansın Değerlendirilmesi Ve Bir Uygulama," Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi , C:X III, S :I, 73-92.

ÇONKAR M.Kemalettin, Elitaş Cemal ve Atar Gökhan (2011). " İMKB Kurumsal Yönetim Endeksi'ndeki (Xkury) Firmaların Finansal Performanslarının TOPSİS Yöntemi İle Ölçümü Ve Kurumsal Yönetim Notu İle Analizi", İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecbuası, 61(1), 81-115.

DAI, Xiajing ve Zhang Junjie (2011). "The TOPSIS Analysis on Regional Disparity of Economic Development in Zhejiang Province", Canadian Social Science, Vol. 7, No. 5, 135-139.

DEMİRELİ Erhan (2010). " TOPSİS Çok Kriterli Karar Verme Sistemi: Türkiye'deki Kamu Bankaları Üzerine Bir Uygulama", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 5(1) , 101-112.

DUMANOĞLU Sezayi (2010). "İMKB'de İşlem Gören Çimento Şirketlerinin Mali Performansının TOPSİS Yöntemi İle Değerlendirilmesi" Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F Dergisi, Cilt: XXIX Sayı:II, 323-339.

ERDOĞAN Savaş (2010). " Küresel Kriz Döneminde İhracat Ve Turizm Gelirleri İle Büyümenin Türkiye Ekonomik Performansına Etkisi: TOPSİS Yöntemi İle Analiz", Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi , 14(20), 219-231.

EL-SANTAWY Mohamed F. ve Ahmed A.N. (2012). "An Information Entropy Weighting Method Combined to TOPSIS Approach for Ranking Consulting Firms", Life Science Journal, 9(1s), 147-150.

KUŞÇU Sinan ve Afşin Revanoğlu Galip (2011). "Türkiye Sigorta Sektörü ve Analizi", International Conference On Eurasian Economies, Session 2b: Finans.

SEZER Hande ve Saatçioğlu Ömür Y. (2008). " Düzenli Hat Deniz Taşımacılığında Nakliye Müteahhidinin Gemi Operatörü Seçimine Çok Kriterli Karar Destek Yaklaşımı", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 10, Sayı:4, 19-46.

Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporu 2011

Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporu 2009

ÖZER Ali, Öztürk Meryem ve Kaya Abdülkadir (2010). "İşletmelerde Etkinlik Ve Performans Ölçmede VZA, Kümeleme Ve TOPSIS Analizlerinin Kullanımı: İMKB İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama" , Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 14 (1), 233-260.

YILMAZ TÜRKMEN Sibel ve Çağıl Gülcan (2012). "İMKB'ye Kote Bilisim Sektörü Şirketlerinin Finansal Performanslarının TOPSIS Yöntemi İle Değerlendirilmesi", Maliye Finans Yazıları, Yıl: 26 , Sayı: 95, 59-78.

YURDAKUL Mustafa ve İç Yusuf Tansel (2003). "Türk Otomotiv Firmalarının Performans Ölçümü Ve Analizine Yönelik TOPSIS Yöntemini Kullanan Bir Örnek Çalışma", Gazi Üniversitesi Müh. Mim. Fak. Dergisi, Cilt No 1, 1-18.

WU Desheng ve Olson David L. (2006). "A TOPSIS Data Mining Demonstration And Application To Credit Scoring", International Journal of Data Warehousing& Mining, 2(3), July-September, 1-10.

<http://www.sigortam.net/sigorta-cesitleri> Erişim Tarihi: 15.04.2013

<http://www.belgeler.com/blg/2d33/topsis-yontemi> Erişim Tarihi:03.04.2013.

<http://www.ekodialog.com/Sigortacilik/hayat-sigortasi-nedir.html> Erişim Tarihi: 28.08.2013

<http://www.istekobi.com.tr/sectorler/sigortacilik-sektoru-s20/sektore-bakis/sigortacilik-sektoru-b20.aspx> Erişim Tarihi: 03.04.2013